

Uzayda Yaşam

Hangi çocuk astronot olmayı düşlemez ki? Uzayla ilgili gözlemler yapmak, uzaya gidip keşiflerde bulunmak çok eğlenceli olmalı! Peki, onların uzayda nasıl bir yaşam sürdürdüklerini hiç merak ettiniz mi?

Astronot, kısaca "uzay adamı" demek. Uzaya gitmek üzere özel olarak yetiştirilen astronotlar, uzay araştırmalarında da görev yaparlar. Ay'ı ve diğer gök cisimlerini incelemek, oralara ulaşmak amacıyla çalışmalar yürütürler. Birlikte göreve giden birkaç astronot, genellikle birkaç hafta boyunca uzayda yaşar. Bu astronotların farklı ülkelerden, farklı kültürlerden geldiğini de düşünün. Birbirlerinin dillerini bile bilmiyor olabilirler! Ancak yine de beraber yaşamayı ve çalışmayı öğrenmeleri gerekir. Bunun en

iyi yolu da uzay aracında yapılması gereken bazı işleri paylaşmak. Temizlik yapmak ya da bozulan aletleri onarmak gibi.

Astronotlar, uzayda günlük bakımlarını yapabiliyorlar.

Astronotların, yemek yemeden önce uçan yiyecekleri yakalamaları gerekiyor!

İnsanın en önemli gereksinimlerinden biri beslenmek. Uzak bir yere kamp yapmaya gittiğinizi düşünün. Yanınızda size yetecek kadar yiyecek almanız, bu yiyecekleri de en uygun şekilde saklamanız gerekir. Üstelik gittiğiniz kamptan dönerken çöplerinizi de eve getirirsiniz. Kampçılığın en önemli kurallarından biri,

geride çöp bırakmamaktır. İşte bir uzay aracıyla yolculuğa çıkan astronotlar da buna dikkat etmek zorundalar. Astronotlar, uzayda yemek yapmazlar. Uzayda yenilecek yemekler önceden seçilir. Uzay araçlarında yiyecekleri ısıtmak için bir fırın bulunur. Ancak buzdolabı olmadığı için yemeklerin dikkatle saklanması ve

bozulmalarının önlenmesi

gerekir. Peki, tuz ve şekerin uzayda sıvı halde tüketildiğini biliyor muydunuz? Nedeni çok basit. Uzaydayken yemeğin üzerine tuz dökemezsiniz. Uçar gider.

Ayrıca, tuzun astronotun gözüne, burnuna kaçma olasılığı var.

Ayaktayken uyunabileceğini hiç düşünmüş müydünüz? Astronotlar, ayakta uyurken çok rahatlar.

Astronotlar tıpkı evlerinde olduğu gibi uzaydayken de üç öğün yemek yerler: sabah, öğle ve akşam. Öğün aralarında çay, kahve, portakal suyu içerler. İstedikleri meyveyi de yerler.

Uzun ve yorucu bir günden sonra uyumak gibisi yoktur. Bir uzay aracında uyumak nasıldır dersiniz? Merak etmeyin! Astronotlar, uzay aracında da tıpkı evlerindeymiş gibi rahatça uyurlar; ama uyuma biçimleri biraz farklı! Uzayda yerçekimi yok. Bu yüzden astronotların ağırlığı da yok. Yani, istedikleri şekilde

Uzay yürüyüşü sırasında kullanılan giysiler, rahat ve koruyucu! Bu giysiler neden beyaz biliyor musunuz? Beyaz renk, ısıyı yansıtıyor. Bu sayede, fazla sıcaktan korunuyorlar.

uyuyabilirler. İster ayakta, ister tüm vücutları havada. Yalnızca kendilerini bir duvara ya da bir yatağa emniyet kemerleriyle bağlamak zorundalar. Uyurken uçmamak ya da bir yere çarpmamak için.

Uzay araçlarında astronotların sığacağı boyutta kabinler var. İçlerinde de birer yatak. Astronot sayısının kabin sayısından fazla olduğu durumlar da olabiliyor. Bu durumda astronotlar, kendilerini herhangi bir yere emniyet kemerleriyle bağlayıp rahatça uyuyabiliyorlar. Astronotlar günde ortalama 8 saat uyurlar. Peki onlar nasıl uyanır? Uzayda zaman kavramı yok. Bu nedenle astronotların uyanması dünyadaki kontrol merkezinden gelen müzikle sağlanır.

Astronotlar, uzaya giderken yanlarında ne tür giysiler götürüyorlar dersiniz? Yazlık giysiler ya da kışlık paltolar alıyorlar mıdır? Sanmıyoruz. Çünkü uzayda dünyadaki gibi mevsimsel

sıcaklık farkları yok. Bu nedenle soğuktan korunmak ya da sıcakta rahat etmek için farklı giysiler götürmüyorlar; uzayda yalnızca birkaç gün ya da en fazla birkaç hafta kalıyorlar. Elbette özel görevleri olduğu zaman

uzayda daha uzun süreyle de kalabilirler. Astronotlar, uzaydayken yaptıkları her iş için farklı giysiler giyerler. Uzaya fırlatılırken, uzay aracının içinde çalışırken, uzayı yürüyüşü yaparken... Giysilerindeki en önemli özellik, rahat ve koruyucu olmasıdır. Özellikle uzay yürüyüşü sırasında kullanılan giysiler, zararlı güneş ışınlarına karşı koruyucu olacak şekilde yapılır.

Astronotlar, uzay aracının içindeyken genellikle gömlek, şort ve pantolonları tercih ederler. Özellikle çok cepli

Uzay aracının içindeyken de günlük giysiler giyiyorlar.

Astronotlar, boş zamanlarını kitap okuyarak ya da birlikte oyunlar oynayarak geçirebiliyorlar.

Bunun dışında, astronotlar dinlenmek için kitap okurlar, film izlerler, egzersiz yaparlar, çeşitli oyunlar oynarlar.

pantolonları tercih ederler. Bu şekilde, çalışırken gereksinimleri olan her türlü malzemeyi yanlarında taşıyabilirler. Uzay araçlarında çamaşır makinesi yok. Bu nedenle, Dünya'daki gibi giysilerini sık sık değiştiremezler. Giysileri de Dünya'daki gibi kirlenmez. Her gün banyo yaptıklarından, yanlarında bolca iç çamaşırı götürürler. Kirli giysilerini de bir çantanın içinde saklayarak Dünya'ya geri getirirler. Tıpkı çöplerini Dünya'ya geri getirdikleri gibi.

Peki astronotlar uzayda buldukları süre boyunca hep çalışıyorlar mı? Onların da eğlenmeye hakları var! Yoğun çalışma günlerinde ara verip dinleniyorlar. En çok tercih ettikleri dinlenme biçimi, pencereden dışarı bakmak! Oturduğunuz yerden Dünya'yı ve uçsuz bucaksız uzayın karanlığını izlemek, ilginç olsa gerek.

Uzayda her şey uçuyor. Yaşam Dünya'dakinden farklı. Banyo yapmak, diş fırçalamak normalde her gün yaptığımız işler. Ancak bunları uzayda yapmak biraz zor. Bu nedenle, astronotlar uzaya gitmeden önce eğitim alıyorlar. Dünya'da kolaylıkla yaptıkları bu hareketleri uzayda da gerçekleştirebilmenin yollarını, yapay ve yerçekimi olmayan ortamlarda öğreniyorlar. Astronotların işleri o kadar da basit değilmiş aslında. Uzay gitmeden önce her şeyin incelikle planlanması, her türlü olasılığa karşı önlemlerin alınması gerek. Ayrıca astronotların disiplinli bir tutum içinde olmaları da önemli. Ancak uzayda görev yapmanın incelikleri ve zorlukları bir yana, Dünya'nın dışına çıkıp keşif yapmak, bilime katkı sağlamak, çok heyecan verici olsa gerek!

► **Hande Kaynak**

Kaynaklar:
http://www.esa.int/esaKIDSen/SEM52JWJD1E_LifeinSpace_0.html
<http://spaceflight.nasa.gov/living/>